

Barnbokslut 2024 (bilaga till årsrapport) för Arbetsmarknad och vuxenutbildning

Bakgrund

I juni 2020 beslutade kommunfullmäktige att ge uppdrag till samtliga nämnder och styrelser att årligen upprätta ett barnbokslut i syfte att värdera tagna beslut utifrån barns rättigheter. En anvisning för barnbokslut togs fram av stadsledningskontoret i mitten av november 2021. Anvisningen påtalar sex huvudområden. De är kopplade till de fyra grundläggande principerna (artikel 2, 3, 6 och 12) och övriga artiklar som berör verksamheten.

Barnbokslutet ska biläggas årsrapporten.

Kommunfullmäktige gav också uppdrag till kommunstyrelsen att ta fram en stadenövergripande barnrättsplan i syfte att öka den kommungemensamma styrningen av barnrättsperspektivet och öka kompetensen och ambitionsnivån i staden. Barnrättsplanen har antagits under 2022.

Nämndens uppdrag i reglementet

Nämndens uppdrag regleras i reglementet. Där anges bland annat att nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning har övergripande ansvar för den kommunala vuxenutbildningen. Nämnden ska för hela stadens räkning anordna arbetsmarknadspolitiska åtgärder och i övrigt ta de initiativ som behövs för att främja sysselsättningssituationen.

Vidare anges att nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning är huvudman för kommunal vuxenutbildning, utom för den vuxenutbildning som utförs i kommunal regi av utbildningsnämnden.

Nämndens verksamhet

Nämndens uppdrag vänder sig till övervägande del till vuxna personer i behov av studier eller arbetsmarknadsinsatser. Undantag är uppdraget kring det kommunala aktivitetsansvaret som gäller ungdomar 16–19 år som inte går i gymnasieskolan samt uppdraget för sommarjobb/feriearbete där verksamheten vänder sig direkt till ungdomar under 18 år.

Många av de vuxna deltagarna/eleverna som omfattas av nämndens arbete är samtidigt vårdnadshavare till minderåriga barn, vilket indirekt innebär att arbetet med att säkerställa barns rättigheter är av väsentlig vikt.

Arbete och möjlighet till egen försörjning är en mycket viktig del i alla människors liv. Utgångspunkten i barnrättsarbetet inom nämnden är att barnet/barnen i de allra flesta fall gynnas av att deras föräldrar är självförsörjande. Det stärks av forskningsresultat som visar att barn påverkas positivt av att föräldrar har ett arbete och fast inkomst. Målet är att fokusera på barnfamiljers självförsörjning. Det innebär att när förvaltningen bistår föräldrarna med insatser så att de kommer in på arbetsmarknaden eller i vidare studier så bistås även barnen och deras framtid.

En oavslutad gymnasieexamen är en riskfaktor för etablering på arbetsmarknaden. Nämndens arbete med det kommunala aktivitetsansvaret för ungdomar 16–19 år stämmer väl in på artikel 6 i barnkonventionen.

Utgångspunkter

Förvaltningen arbetar med ett barnperspektiv i mötet med föräldrar som har försörjningsstöd, är i behov av insats, med föräldrar som har en arbetsmarknadsanställning samt med föräldrar som studerar inom vuxenutbildningen.

Förvaltningens arbete drivs utifrån tre olika perspektiv: barnperspektivet, barnens perspektiv och barnrättsperspektivet

Arbetet på förvaltningen styrs av ett värdegrundsarbete som innefattar mänskliga rättigheter och särskilt att motverka diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna. Förvaltningen har även ett särskilt fokus i verksamheten utifrån arbetet med Jämlik Stad.

För förvaltningens upphandlade vuxenutbildning slår Skollagen (2010:800) fast att utbildning inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskap och värden, främja elevers utveckling och lärande samt förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Utbildningen ska, enligt Läroplan för vuxenutbildning (reviderad 2017) ge en likvärdig utbildning, bedrivas i överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism gestalta människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor. Skolväsendet/förvaltningen har i och med det fyra olika uppdrag nämligen utbildningsuppdraget, demokratiuppdraget, jämställdhetsuppdraget samt förståelse och medmänsklighetsuppdraget.

Noteras bör att förvaltningen är huvudman för den anskaffade vuxenutbildningen, medan utbildningsnämnden är huvudman för den vuxenutbildning som sker i kommunens regi (inom utbildningsförvaltningen).

Exempel på insatser

Verksamheten arbetar med ett barnperspektiv i mötet med föräldrar som har försörjningsstöd i behov av insats och med föräldrar som har en arbetsmarknadsanställning. All forskning visar att barns framtida möjlighet till arbete är starkt kopplat till om föräldrarna arbetar. Fler föräldrar i arbete kan bryta det sociala arvet. För barnen blir det också en möjlighet till en ökad välfärd och minskad barnfattigdom då föräldrarna får arbete. Centrum för arbetsmarknadsanställningar (CFA) arbetar med arbetsmarknadsanställningar och 707 personer har haft en anställning under 2024. Av dessa är 33 procent barnhushåll. När förvaltningen bistår föräldrarna så att de kommer in på arbetsmarknaden bistås även barnen och deras framtid.

Utifrån barnens perspektiv och barnrättsperspektivet möter verksamheten barn som erbjuds sommarjobb eller andra lovjobb. Att få ett sommarjobb på liknande villkor som andra unga och få möjligheten att knyta kontakter samt att få erfarenheter av arbetslivet är en viktig del. Även möjligheten att få tjäna sina egna pengar anses vara viktigt för målgruppen. För många är det en första kontakt med arbetslivet och ett steg in i vuxenlivet. I det arbetet prioriteras barn som har särskilda skäl eller bor i utsatta områden. Barn med funktionsnedsättning är en prioriterad målgrupp och barn med svag språklig nivå i svenska erbjuds extra stöd för mer jämlika livsvillkor.

För personer som har funktionsnedsättningar är det generellt svårare att få ett arbete. Förvaltningen har uppmärksammat detta och barn med funktionsnedsättningar som söker sommarjobb/lovjobb garanteras en plats i den mån hen bedöms kunna genomföra ett lovjobb med de anpassningar som insatsen har möjlighet att tillgodose. År 2024 hade 237 sökande ungdomar behov av en anpassad arbetsplats (jmf med 142 (2022) och 234 (2023)). Av dessa arbetade sedan 167 elever i sommarjobb (jmf med 110 (2022) och 157 (2023)). 46 sökande valde själva att inte jobba medan 18 inte fick något erbjudande. Sedan förra året arbetar verksamheten också med s.k. stöttarteam, där en ungdom anställd i sommarjobb som stöttare och en ungdom med behov av stöd/anpassning jobbar tillsammans som ett team, via insats hos extern leverantör. Liksom föregående år har 20 team arbetat under sommaren. Det finns en förstärkt process med information där information ges till alla

barn/ungdomar om att extra stöd finns att få för den som behöver det. Förvaltningen har också uppsökande verksamhet i samverkan med bland annat skolor, kuratorer, SIG-samordnare för att inte missa barn som skulle kunna behöva stöd i form av en insats hos förvaltningen. För barnen/ungdomarna finns möjlighet att kontakta förvaltningen per telefon eller mejl med olika frågor. Den är bemannad alla vardagar året om. Dessa kontaktvägar finns förutom den arbetsmarknadssamordnare man får tillgång till när man blir erbjuden ett sommarjobb eller lovjobb.

Arbetet med sommarjobb för unga summeras i en årlig rapport. I rapporten om sommarjobb finns det beskrivet vilken syn barn/ungdomar har på hur förvaltningen arbetat med sommarjobb. Detta inhämtas bland annat genom enkäter till samtliga deltagande barn/ungdomar.

Nytt för 2024 är att via arbetsmarknadsanställning har två peer supportrar börjat arbeta på två skolor inom Göteborgs stad (en högstadieskola, en gymnasieskola). Arbetsuppgifterna ser lite olika ut mellan skolorna, men gemensamt för rollen är att de arbetar relationsskapande i synnerhet för elever som har problematisk skolfrånvaro (s.k. hemmasittare) eller riskerar hamna där. Peer supportern fyller en viktig funktion genom att dela med sig av egna upplevelser och erfarenheter av psykisk ohälsa och/eller funktionsnedsättning, vilket visat sig vara effektivt för att bryta självstigma och känsla av utanförskap. För eleven ger det en ökad förståelse för sig själv och sin situation samt bidrar till förbättrad förmåga att hantera sina svårigheter. Under de ca sju månaderna de två peer supportrarna arbetat på respektive skola, har de gett individuellt stöd till 66 elever (39 tjejer och 27 killar) samt 17 vårdnadshavare/anhöriga. Härutöver har 80 elever deltagit i ordnad gruppaktivitet. Arbetet visar på goda resultat för ungdomarna de möter.

Förvaltningens kompetenscenter har utvecklat ett riktat arbetssätt för föräldrar med försörjningsstöd som är i behov av särskilt stöd för att nå arbete eller studier. Arbetssättet heter Fler Föräldrar i Arbete (FFIA), och utgår från en familjecentrerad kartläggning samt tydlig samverkan med remitterande socialtjänst. Ett fokus utgörs av att skapa motivation hos föräldrarna genom att tydliggöra det mervärde som skapas för barnen, när föräldrarna får ett arbete. Ett annat fokus utgörs av att upprätta, och strukturerat följa, en planering bestående av parallella insatser som syftar till att tillgodose de sammansatta behov av stöd som finns i familjerna. Verksamheten ser goda resultat i form av att många av de som omfattats av arbetssättet FFIA blivit självförsörjande. Under 2024 avslutades 57 % av deltagarna som omfattats av FFIA till självförsörjning. Som jämförelse uppgick andelen avslut till självförsörjning för deltagare i barnhushåll som inte omfattats av FFIA till 48 %. Vidare har flera av deltagarnas barn, till följd av planeringen med flera parallella insatser, fått ett extra stöd runt sig till exempel genom IFO-FH, eller på skolan. I arbetet uppmärksammas också att deltagarnas barn i högre utsträckning börjat ta del av de fritidsaktiviteter som finns i stadsdelen. Statistik för Kompetenscenters sammantagna arbete med deltagare i barnhushåll, visar av att cirka 95 föräldrar, med cirka 260 barn, avslutats till självförsörjning 2024. Utfallet är lägre till antalet i jämförelse med 2023 då cirka 140 föräldrar, med cirka 350 barn, avslutades till självförsörjning. Minskningen av antal avslut till självförsörjning för barnhushåll, går i linje med att verksamhetsområdet totalt sett avslutat färre deltagare till självförsörjning under 2024. Utvecklingen kan relateras till att Kompetenscenters målgrupp fortsatt har breddats, och fler deltagare nu står än längre från arbetsmarknaden och är i behov av mer sammansatt stöd och insatser för att nå självförsörjning.

Ett förvaltningsgemensamt arbete inriktat på att öka antalet försörjningsstöddstagare som omfattas av FFIA pågår, och utgår från ett uppdrag som fastställts av samordnings- och beredningsgruppen (SoB). Uppdraget har initierats utifrån ett antagagande om att fler klienter är i behov av detta samordnade arbete. Arbetet följs och samordnas i en arbetsgrupp där samtliga socialförvaltningar och Arbvux har var sin representant.

Målet i uppdraget är att under 2024 ska minst 50 procent av andelen nyinskrivna deltagare på Kompetenscenter, som ingår i barnhushåll, omfattas av arbetssättet FFIA. Inför årsuppföljningen kan konstateras att implementeringen av arbetssättet FFIA har ökat i staden, men når troligtvis inte målsättningen till årsskiftet. Till och med november uppgick andelen nyinskrivna som omfattades av FFIA till 37 procent. Vid anvisning till kompetenscenter bedömer socialsekreteraren om deltagare har behov av arbetssättet FFIA.

Förvaltningen granskar systematiskt de upphandlade leverantörernas främjande, förebyggande och åtgärdande arbete kopplat till diskrimineringslagstiftningen. Ingen ska inom vuxenutbildningen utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas.

Dessa, i styrdokumentet beskrivna värderingar, reglerar hur vi bemöter varandra i studier och på arbetsplatsen/skolan. Undervisningens ska vara demokratisk och eleverna ska tränas i demokratiska arbetssätt med fokus på rättigheter och skyldigheter i form av: Inflytande, Delaktighet och Ansvarstagande. Alla leverantörer ska informera om demokratiuppdraget samt bedriva ett kontinuerligt systematiskt arbete i syfte att skapa trygghet, studiero, likvärdighet i en demokratisk anda.

Viktigt för alla barn/familjer är att föräldrar kan svenska och får tillgång till den utbildning de behöver för att stötta sina barns skolgång samt för att uppnå egenförsörjning. Barnen ska inte behöva ta på sig att tolka föräldrars kommunikation med skola, vård och andra myndigheter. Svenska för invandrare erbjuds därför på olika tider (dagar/kväll/helg) men också på distans. Detta i syfte att öka möjligheten att kombinera studier med arbete eller föräldraledighet.

Tillsammans med 16 kommuner i landet deltar Göteborg i SKR:s projekt Öppen förskola – tillsammans för jobb och integration. Målsättningen med satsningen är att stärka och utveckla kommunernas samverkan och arbetssätt för att nå utrikes födda kvinnor under föräldraledigheten och stötta deras väg till jobb. Satsningen är en överenskommelse med regeringen under 2023–2025. Genom språkträningen kan utrikes födda också stärkas i sin föräldraroll och få information om förskolan. Språkträningen ska förbereda inför vidare studier i sfi eller svenska som andraspråk på grundnivå, samt ge möjlighet att under föräldraledigheten upprätthålla deltagarnas språkkunskaper. Språkträning pågår nu på sju av Göteborgs stads tjugo öppna förskolor belägna i stadens särskilt utsatta eller utsatta områden: Hammarkullen, Lövgärdet, Bergsjön, Hjällbo, Biskopsgården, Backa samt i Tynnered. Från och med våren 2025 kommer ytterligare en öppen förskola i Gårdsten att erbjuda språkträning. Under hösten 2024 har språklärare, förskollärare och studie- och yrkesvägledare genomfört en workshop med syfte att förbereda karriärvägledning i grupp vid två tillfällen. Aktiviteterna som utgår ifrån olika teman, har genomförts av förvaltningen studie- och yrkesvägledare vid två tillfällen per grupp, på sex av de öppna förskolorna. För vidare vägledning har kvinnorna fått information om möjligheten att träffa studie- och yrkesvägledare på stadens hubbar. Språkträningen bedrivs i samarbete mellan Arbetsmarknad och Vuxenutbildningsförvaltningen. Utbildningsförvaltningen/Studium och Förskoleförvaltningen. Projektet ger förvaltningarna möjlighet till stöd för att utveckla arbetet med att främja kvinnors etablering.